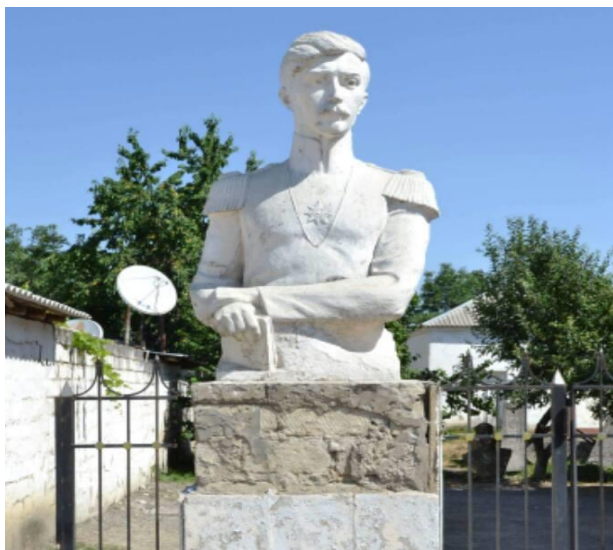


Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanası
Abbasqulu ağa Bakıxanov-230

Xatirəsinin əbədləşdirilməsi



*2014 – cü ildə tarixçi, şair və maarifçi
Abbasqulu Ağa Bakıxanovun 220 illik yubileyi
münasibəti ilə dünyaya gəldiyi Suraxanı
rayonu, Əmircan kəndində onun adını daşıyan
parkda büstü ucaldılıb.*

*Azərbaycan öz müstəqilliyini elan
etdikdən sonra Bakı şəhərində Stepan
Razinin adını daşıyan qəsəbəyə 29 aprel
1992-ci il tarixdə Abbasqulu ağa
Bakıxanovun adı verilib.*



*2011-ci ildə tarixçi, şair və maarifçi Abbasqulu Ağa
Bakıxanovun Sabunçu rayonu, Bakıxanov
qəsəbəsində adını daşıyan parkda
heykəli ucaldılıb.*

Abbasqulu Ağa Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutu



Azərbaycan tarixinin kompleks şəkildə araşdırılmasına və tarixi tədqiqatların məqsədyönlü surətdə təşkilatlandırılması işinə hələ 1923-cü ildə Azərbaycanı Tədqiq və Tətib Cəmiyyətinin yaradılması ilə başlanılmışdır. Bununla, əslində, Azərbaycan tarixi problemlərinin elmi surətdə araşdırılması və ümumiləşdirilməsi işini həyata keçirə biləcək akademik elmi-tədqiqat institutunun – bugünkü Abbasqulu Ağa Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutunun özülü qoyulmuşdur.

Elmi-tədqiqat işlərinin xeyli genişlənməsi nəticəsində 1929-cu ildə həmin cəmiyyətin bazasında yaradılan Azərbaycan Dövlət Elmi Tədqiqat İnstitutunun tərkibində Tarix və Etnoqrafiya şöbəsi yaradılmışdır. 1932-ci ildə həmin İnstitut SSRİ Elmlər Akademiyası Zaqafqaziya Filialının Azərbaycan Sektorunun tərkibinə daxil edilmişdir. 1935-ci ildə bu sektorun bazasında SSRİ Elmlər Akademiyasının Azərbaycan Filialı nəzdində müstəqil Tarix, Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu yaradılması barədə qərar qəbul olunmuşdur. İnstitut 1936-cı ildən fəaliyyətə başlamışdır. SSRİ Elmlər Akademiyası Azərbaycan Filialı tərkibində Tarix İnstitutu ayrıca bir elmi-tədqiqat müəssisəsi kimi 1940-cı ildən fəaliyyətə başlamışdır. 1945-ci ildə Azərbaycan SSR EA təşkil olunarkən Tarix İnstitutu müstəqil elmi müəssisə kimi onun tərkibinə daxil edilmişdir. Sonradan 1951-ci ildə Tarix İnstitutu Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyası Tarix və Fəlsəfə İnstitutuna çevrilmiş və 1956-cı ildə Azərbaycan EA Rəyasət Heyəti yanında Fəlsəfə sektoru yaradıldıqdan sonra yenidən əvvəlki adı ilə müstəqil institut kimi fəaliyyət göstərməyə başlamışdır. 1974-cü ildə Tarix İnstitutunun müvafiq şöbələri əsasında institutun nəzdində Arxeologiya və Etnoqrafiya Sektoru yaradılmış, 1993-cü ildən isə həmin Sektor Azərbaycan EA tərkibində müstəqil Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutuna (indiki Arxeologiya və Antropologiya İnstitutu) çevrilmişdir. 2024-cü ildə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə Abbasqulu Ağa Bakıxanov adına Tarix İnstitutu Abbasqulu Ağa Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutu adlandırılmışdır.

28 yanvar 2021-ci ildən etibarən AMEA A. A. Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutunun direktoru tarix elmləri doktoru, professor Kərim Şükürovdur.

Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanası
Abbasqulu ağa Bakıxanov-230

Abbasqulu ağa Bakıxanov adına Quba Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi (1924)



Muzeyin əsası görkəmli ziyalı və din xadimi Əhməd Əfəndi Çələbizadə tərəfindən qoyulmuşdur. O, 1924-cü ildə dərs dediyi mədrəsədə tarix muzeyi yaratmış, burada Azərbaycan tarixinə aid materialları toplamışdır. Ekspонатların əksəriyyəti Əhməd Əfəndinin özünə məxsus olmuşdur. Bununla yanaşı, o, idarə və təşkilatlar, ayrı-ayrı şəxslərlə əlaqə saxlamış, bir sıra əşyaların muzeyə verilməsinə nail olmuşdur. Bu əşyalar sırasında qədim əlyazmaları və kitablar, xalça və xalça məmulatları, xalq tətbiqi

sənəti nümunələri, zərgərlik məmulatları və s. vardı.

1932-ci ilin avqust ayında Quba Rayon İcraiyyə Komitəsinin iclasında "Quba şəhərində muzeyin təşkili barədə" xüsusi məsələ müzakirə edilmişdir. İclasda muzeyin təşkili məqsədilə mütəxəssislər tərəfindən hazırlanmış tezislərə və plan-layihəyə baxılmışdır.

Plan-layihədən məlum olur ki, ekspozisiyanın ilk bölməsi rayonun təbiətinə, sonrakı bölmələr bölgənin tarixinə, mədəniyyətinə və etnoqrafiyasına həsr olunmuşdur.

Ekspozisiyada ayrıca "Etnoqrafiya" bölməsi də nəzərdə tutulmuşdu. Bu bölmədə azərbaycanlılarla yanaşı, rayonda yaşayan azsaylı xalqların həyatına, adət-ənənələrinə, sənətkarlığına, xüsusən bölgədə geniş yayılmış xalça sənətinə və misgərliyə aid materiallar göstərilirdi. Ekspozisiyada 1920–1930-cu illərdə Qubanın mədəniyyət, maarif və təsərrüfatını əks etdirən materiallar da yer almışdı.



Xalq Maarif Komissarlığının 14 may 1935-ci il əmri ilə Əhməd Çələbizadə Quba Tarix Muzeyinə müdir təyin olunub. 1937-ci ildə o, repressiya qurbanı olub və muzey bağlanıb. 1943-cü ildə Quba ictimaiyyəti tarix muzeyinin açılması ilə bağlı

Mərkəzi Komitəyə məktubla müraciət edib. Azərbaycan SSRİ Xalq Komissarları Sovetinin 04.21.1943-cü il tarixli əmri ilə Qubada muzeyin yaradılması haqqında qərar qəbul edilib.

Muzey 1944-cü ilin avqust ayında görkəmli alim və mütəfəkkir, şair Abbasqulu ağa Bakıxanovun yaşadığı indiki Ərdəbil küçəsi, 93 saylı binada fəaliyyətə başlayıb.

1943–1958-ci illər Azərbaycan Elmlər Akademiyasının baza muzeyi kimi, 1958–1965-ci illər ictimai əsaslarla, 1965-ci ildən Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir.

XIX əsrin əvvəllərində tikilən bu bina Azərbaycan SSRİ Nazirlər Sovetinin 14 may 1981-ci il nömrə 225 sayılı qərarı ilə tarixi abidə kimi qeydə alınıb.

Uzun illər istifadə olunan muzeyin son 4 zalı qəzalılı vəziyyətdə olduğu üçün 05.05.2010-cu il tarixdən Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən muzey ekspozisiyası tamaşaçılar üçün bağlanıb.

Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanası

Abbasqulu ağa Bakıxanov-230

Azərbaycan Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən 2012-ci ildə Quba şəhərində Nizami adına parkın ərazisində yeni, müasir standartlara uyğun muzey binasının tikintisinə başlanıb. 2014-cü ildə binanın inşası tam başa çatdırılıb, ekspozisiyalarda tərtibat işləri aparılıb. 2 may 2015-ci ildə açılış mərasimi baş tutub.

Abbasqulu Ağa Bakıxanovun Ev-Muzeyi



Abbasqulu Ağa Bakıxanovun Ev-Muzeyi — 7 iyul 1999-cu il tarixində Amsar kəndində istifadəyə verilən A. A. Bakıxanovun Ev Muzeyi Azərbaycanın görkəmli, tarixi şəxsiyyəti A. A. Bakıxanovun XVIII əsrdə yaşadığı ərazidə yaradılmışdır. Ekspozisiyada A. A. Bakıxanovun dövrünü və onun həyatını əks etdirən tarixi eksponatlar nümayiş olunur.

Abbasqulu Ağa Bakıxanovun bir sıra şəxsi əşyaları burada qorunub saxlanılır. Muzeydə Abbasqulu Ağa Bakıxanovun "Gülüstan" elmi-ədəbi məclisinin eksponatları, müəllifin əsərlərindən ibarət kitablar toplusu, xalçalar, əlyazmalar və möhürü qorunur. Ümumilikdə isə muzeyin fondunda 300-dək eksponant saxlanılır. Şəxsi əşyalar arasında ziyarətçilərin ən çox diqqətini çəkən A.A. Bakıxanovun möhürüdür.

Muzeydə "Gülüstan" adlı elmi-ədəbi məclisin fəaliyyətini əks etdirən bəzi sənədlər də qorunub saxlanılır.

Abbasqulu ağa Bakıxanovun yaşadığı evin divarında xatirə löhvəsi yerləşdirilib.

<https://news24.az/146416-abbasqulu-aga-bakixanovun-doguldugu-ev.html>

